

# จดหมายข่าวหมอดิน



เอกสารประชาสัมพันธ์

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฉบับเดือนไตรมาศที่ 3 เดือน เม.ย. – มิ.ย. 59

Website : <http://r07.idd.go.th/>

สวัสดีค่ะ พี่น้องหมอดินอาสา พบกันในช่วงต้นฤดูฝน หลายพื้นที่ได้รับความชุ่มฉ่ำจากน้ำฝนเป็นช่วงที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชสำหรับพี่น้องเกษตรกร อากาศเปลี่ยนแปลงบ่อยยิ่งงักรักษาสุขภาพกันด้วยนะคะ ทั้งนี้ขอแจ้งข่าวการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 นางจิราพรรณ ชัชวาลชัยพรรณ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้อำนวยการพัฒนาที่ดินเขต 7 และนายอเนก ดีพรมกุล ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินน่าน จากนโยบายเร่งด่วน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเน้นย้ำเรื่อง การใช้พืชตระกูลถั่วปรับปรุงบำรุงดินถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมีและช่วยฟื้นฟูสภาพดินให้มีธาตุอาหาร เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพ

**พืชตระกูลถั่ว** มีคุณสมบัติพิเศษ คือที่รากมีปมเรียกว่าปมรากถั่ว ในปมเหล่านี้มีเชื้อจุลินทรีย์ จำพวกไรโซเบียมอยู่เป็นจำนวนมาก ไรโซเบียมนี้สามารถดึงธาตุไนโตรเจนจากอากาศมาใช้ เมื่อพืชเน่าเปื่อยก็จะเพิ่มธาตุไนโตรเจนและอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน โดยมากแล้วพืชตระกูลถั่วจะนิยมปลูกเป็นปุ๋ยพืชสด

**ปุ๋ยพืชสด** เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการตัดสับหรือไถกลบ พืชตระกูลถั่วขณะออกดอกลงไปในดิน โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงดินบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ หลังจากนั้นต้องปล่อยให้ย่อยสลายประมาณ 2 สัปดาห์ จะให้ธาตุอาหารพืชและเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดิน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับพืชที่ปลูก

## ประโยชน์ของปุ๋ยพืชสด

1. เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุไนโตรเจนให้แก่ดิน
2. บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน
3. รักษาความชุ่มชื้นให้ดิน และช่วยให้ดินอุ้มน้ำดีขึ้น
4. ลดการสูญเสียหน้าดินที่เกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน
5. ทำให้ดินร่วนซุย สะดวกในการเตรียมดินและไถพรวน
6. ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงลงได้บ้าง
7. เพิ่มผลผลิตและคุณภาพของพืชหลักให้สูงขึ้น
8. ช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายการไหลป่าของหน้าดินอันเนื่องมาจากน้ำและลม

## มารู้จักชนิดของพืชปุ๋ยสดกันค่ะ

ชนิดของพืชปุ๋ยสด	ลักษณะของพื้นที่	ฤดูปลูกที่เหมาะสม		จำนวนเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก		วันออกดอก	วันไถกลบ	อายุการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ วัน	ผลผลิต กก./ไร่
		เพื่อการไถกลบ	เพื่อเก็บเมล็ด	หวานไถกลบ กก./ไร่	ปลูกขยายพันธุ์ กก./ไร่				
ปอเทือง	ขอบดินที่ระบายน้ำ	ก่อนหรือปลายฤดูฝน	กลางหรือปลายฤดูฝน	5	2	50	45-50	120-150	150-200
ถั่วมะแฮะ	เขตร้อนกึ่งแห้งแล้ง	ต้นฤดูฝน	ต้นหรือกลางฤดูฝน	6	8		65-75	180-270	300-400
โสนอัฟริกัน	ดินที่ดอนและลุ่มทนเค็ม	ก่อนฤดูฝน	ต้นหรือกลางฤดูฝน	5	2	45	45	120-150	150-200
ถั่วพุ่ม	ที่ดอนทนแล้ง	ที่ดอนทนแล้ง	ก่อนฤดูฝน	8	5	45	40	65-80	175-183
ถั่วพรี	ขอบดินเหนียวและดินกรดทนแล้ง	ขอบดินเหนียวและดินกรด	ต้นหรือกลางฤดูฝน	10	5	45-50	64	120-150	100-300
ถั่วเขียว	ขอบที่ดอนทนแล้ง	ก่อนฤดูฝน	ต้นและปลายฤดูฝน	7	4	34-60	40	60-70	180-200
ถั่วเหลือง	ขอบดินร่วนซุยระบายน้ำดีทนแล้ง	ก่อนฤดูฝน	ต้นและปลายฤดูฝน	10	6	37	40	85-120	200-400

### การประเมินมูลค่าธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุของการใช้ปุ๋ยพืชสด

ชนิดพืช	น้ำหนักรากสด (กก.ต่อไร่)	น้ำหนักรากแห้ง (กก.ต่อไร่)	อินทรีย์วัตถุในดินพท.1 ไร่ (%)	ปริมาณธาตุอาหาร (เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักรากแห้ง)			มูลค่าปุ๋ย N, P, K บาท
				N	P	K	
โสนอัฟริกัน	2,000	400	0.19	2.87	0.42	2.06	1,301
ปอเทือง	2,500	500	0.20	2.76	0.22	2.40	1,155
ถั่วพรี	2,500	500	0.21	2.72	0.54	2.14	1,179
ถั่วพุ่ม	1,500	300	0.14	2.68	0.39	2.46	881
ถั่วมะแฮะ	2,000	400	0.19	2.34	0.25	1.11	619

หมายเหตุ

ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) ราคา กิโลกรัมละ 11 บาท

ปุ๋ยทริปเปิลซูเปอร์ฟอสเฟต (0-46-0) ราคา กิโลกรัมละ 22 บาท

ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) ราคา กิโลกรัมละ 24 บาท

ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552

## รู้ไว้ใช้ว่า...ใส่ป่าแบกหาม

1. ลักษณะของดิน พืชตระกูลถั่วชนิดต่าง ๆ ขึ้นได้ดีในสภาพดินต่างกัน ถ้าเป็นดินเปรี้ยว ควรใส่ปูน
2. เวลาและฤดูกาลที่ปลูก เวลาที่เหมาะสมที่สุด คือ ต้นฤดูฝน หรือ หลังเก็บเกี่ยวพืช ดินยังมีความชื้นอยู่ หรือ ปลูกก่อนการปลูกพืชหรือปักดำ ประมาณ 3 เดือน ช่วงปลายฤดูฝนก็ปลูกได้ถ้าดินยังมีความชื้นอยู่บ้าง
3. ควรทำการปลูกเพื่อไถกลบในช่วงระยะออกดอก และทิ้งไว้ให้ย่อยสลายในดินประมาณ 14 วันจึงสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจได้

### การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดแต่ละชนิดมีอายุการเก็บเกี่ยวไม่เท่ากัน เมื่อได้เมล็ดมาควรนำไปปลูกเลยไม่ควรเก็บไว้ โดยปกติเมล็ดพันธุ์ตระกูลถั่วมีเปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงจะเก็บไว้ได้ไม่นานประมาณไม่เกิน 5-6 เดือนเปอร์เซ็นต์ความงอกจะลดลงมาก เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ฯลฯ ส่วนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วมีเปอร์เซ็นต์น้ำมันน้อยกว่าจะเก็บได้นานกว่า เช่น ปอเทือง โสนต่างๆ ถั่วพรี้อ อาจเก็บไว้ได้นาน 2 ปี

### วิธีการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

- ควรเก็บในภาชนะที่สามารถปิดมิดชิดแมลงศัตรูพืชเข้าไม่ได้
- ควรเก็บไว้ในที่มีความชื้นต่ำและอุณหภูมิค่อนข้างต่ำ มีการระบายอากาศได้ดี
- เพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากโรคและแมลง โดยวิธีรมเมล็ดพันธุ์เพื่อกำจัดแมลงที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ด้วยยาฟอสฟอริค อัตร่า ½ - 1 เม็ดต่อเมล็ด 100 กิโลกรัม และคลุกด้วยยามาลาไรออน ชนิดผง 2 เปอร์เซ็นต์ อัตร่า 50 กรัมต่อเมล็ด 100 กิโลกรัม

เมล็ดพันธุ์ได้ดำเนินการเก็บโดยวิธีนี้ ก็จะมีประสิทธิภาพและสามารถรักษาเปอร์เซ็นต์ความงอกที่ดีไว้ได้นานเพื่อนำไปปลูกต่อไป

ขอประชาสัมพันธ์เรื่องการประกวดการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 10 ประจำปี 2559-2560 เปิดรับสมัคร ตั้งแต่บัดนี้ถึง 31 ตุลาคม 2559 หากท่านสนใจติดต่อหมอดินและสถานีพัฒนาที่ดินใกล้บ้าน

หากเกษตรกรสนใจติดต่อขอรับเมล็ดพันธุ์ได้ที่หมอดินอาสา และสถานีพัฒนาที่ดินใกล้บ้านท่าน